

ความสุขอันไพบูลย์

สมเด็จพระญาณสังวร

ความสุขอันไพบูลย์

โดย

สมเด็จพระญาณสังวร

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฏิ์ ท่าพระจันทร์

กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๒๑๕๘๑๘, ๒๒๒๑๙๗๙, ๒๒๒๘๐๐๔

ความสุขอันไพบูลย์

สุขเอ๋ย สุขไพบูลย์
มากมูลคุณค่ามหาศาล
จะได้พบเมื่อถึงซึ่งนิพพาน
วัฏฏะทุกข์อันยาวนานพลันสิ้นลง

ปุถุชนยังเป็นคนล้นกิเลส
หากทำเหตุบันเทา โลภ โกรธ หลง
จักเบาสบายคลายทุกข์เป็นมั่นคง
แล้วมุ่งตรงเพื่อได้ "สุขไพบูลย์" เอย...

พูลศรี เจริญพงษ์
๑ มกราคม ๒๕๒๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

โรงพิมพ์อักษรสมัย

๗/๑-๓ เบื้องสมาคมพ่อค้าไทย ถนนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๒
นายอิทธิพล ธนสัมพันธ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๒๒๔๑๔๐ ๒๒๒๒๗/๘๙

ส.ค.ส.

อภินันทนาการ

แด่...

....

....

จาก...

........../........../..........

คติธรรมอำนวยพร

การระลึกถึงพระพุทธโอวาท เป็นเหตุให้จิตผ่องใส เป็นสุข ไม่มากก็น้อย

ถ้าความระลึกถึงพระพุทธโอวาทมีมากขึ้นทุกๆวัน ก็จะทำให้ผู้ระลึกถึงลดบาป เพิ่มบุญ หนุนใจให้ผ่องใส มากขึ้นทุกวัน

ฉะนั้น ในโอกาสขึ้นปีใหม่ศก ๒๕๒๔ นี้ จึงขอให้ท่านทั้งหลายเริ่มต้นปีใหม่ ชีวิตใหม่ การกระทำใหม่ ด้วยการระลึกปฏิบัติในพระพุทธธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เป็นการอำนวยพรคือ ก่อสิ่งประเสริฐแก่ตนเอง อันจะนำใจให้ประสบสุขตลอดปี และตลอดไป

สมเด็จพระญาณสังวร

(สุวฑฺฒโน)

วัดบวรนิเวศวิหาร

๑ มกราคม ๒๕๒๔

คำนำ

หนังสือ "ความสุขอันไพบูลย์" นี้ได้คัดมาจากคำบรรยายเรื่อง "จิตตภาวนา" ของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร (วัดบวรนิเวศวิหาร)

ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๒ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา ของ **มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ-วิทยาลัย** เป็นประจำทุกวัน เวลาประมาณ ๐๖.๐๐–๐๖.๑๕ น.

เนื้อหาสาระในเล่ม คงจะทำให้ท่านผู้อ่านมีความเข้าใจธรรมะในด้านปฏิบัติดีขึ้น

มูลนิธิ ฯ หวังใจว่า ท่านที่ผักใฝ่ในการทำความดีด้วยการเจริญจิตตภาวนาเสมอ ๆ คงจะได้พบกับ "ความสุขอันไพบูลย์" ในอนาคตกาลอันใกล้นี้

ขออนุโมทนา

มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุ ฯ

๑ มกราคม ๒๕๒๔

ความสุขอันไพบูลย์

บรรยาย ณ วิทยุยานเกราะ ๗๙๒ กันยายน ๒๕๒๓

การอบรมได้มาถึงข้อว่าด้วย **สัจจะ** คือ อริยสัจจ์ทั้ง ๔ และได้แสดง **ทุกขสัจจะ** สภาพที่จริงคือ **ทุกข์** อันเป็นข้อที่หนึ่งซึ่งพระพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นทุกข์ว่า

ความเกิดเป็นทุกข์

ความแก่เป็นทุกข์

ความตายเป็นทุกข์

เป็นอันตรัสชี้ให้เห็น "สภาวทุกข์" ทุกข์ตามสภาพ คือตามภาวะของตนเอง อันหมายถึงตามเหตุปัจจัยของขันธ์อายตนะเอง แล้วก็ตรัสชี้ให้เห็นทุกข์ที่บังเกิดขึ้นแก่จิตใจ เป็นครั้งคราวว่า

โศกะ....ความโศก

ปริเทวะ....ความคร่ำครวญ

ทุกขะ....ความไม่สบายกาย

โทมนัส....ความไม่สบายใจ

อุปายาสะ....ความคับแค้นใจ

อันความทุกข์มี "โศกะ" เป็นต้นนี้ ย่อมบังเกิดขึ้นแก่ทุก ๆ คน ผู้ที่ต้องประสบความวิบัติเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือต้องถูกเหตุของความทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งมาถูกต้อง แต่ก็มิใช่ว่าจะมีความทุกข์มาประจำอยู่ตลอดปี ย่อมบังเกิดขึ้นเป็นบางครั้งบางคราว หรือว่าตามความรู้สึกของบุคคลทั่วไปเท่าที่รู้สึกกันอยู่

อันความ **โศก** นั้น ก็ได้แก่ความทุกข์ คือทำให้จิตใจเหือดแห้งเดือดร้อน ปรากฏเป็นความเหือดแห้งใจ เดือดร้อนใจ

ปริเทวะ ความคร่ำครวญนั้น ได้แก่ความทุกข์ที่ทำให้จิตใจคร่ำครวญ และทำให้คร่ำครวญออกทางวาจา บ่นเพ้อไปต่าง ๆ ด้วยอำนาจของความทุกข์นั้น

ทุกขะ คือความทุกข์กายนั้น ได้แก่ความทุกข์ที่ทำให้ร่างกายไม่สบาย

โทมนัส ความทุกข์ใจนั้น ก็ได้แก่ความทุกข์ที่ทำให้จิตใจไม่สบาย ปรากฏเป็นความระทม เป็นต้น

อุปายาสะ ความคับแค้นใจนั้น ก็ได้แก่ความทุกข์ที่ทำให้จิตใจคับแค้น เดือดร้อน

ได้กล่าวแล้วว่า อันความทุกข์เหล่านี้ ทุกคนย่อมรู้สึกว่า ได้มีเป็นครั้งเป็นคราว แต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว ก็จะพบว่าได้มีความทุกข์ดังกล่าวนี้เป็นประจำอย่างละเอียดอยู่เสมอ คือความแห้งใจ ความคร่ำครวญใจ ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ และความคับแค้นใจ

ในเมื่อ "สมุทัย" คือเหตุให้เกิดทุกข์มีประจำอยู่ ก็ย่อมจะทำให้มีความแห้งใจ เป็นต้น อันเป็นความโศกนั้น แม้ที่เป็นอย่างละเอียดปรากฏอยู่แต่โดยปกตินั้น มักจะถูกความตรึกที่มีลักษณะตรงกันข้ามปกคลุมอยู่เป็นอันมาก เมื่อเป็นดังนี้ก็ทำให้ความทุกข์เหล่านี้ไม่ปรากฏ แต่อันที่จริงนั้น ความทุกข์เหล่านี้มีอยู่อย่างละเอียดดังกล่าว

พระพุทธเจ้าได้ตรัสให้ทุกคนมองเห็นทุกข์ที่บังเกิดขึ้น เป็นอยู่ ชี้เอาว่า ความโศกเป็นต้นนั้น เป็นทุกข์ ซึ่งก็ดูเหมือนเป็นธรรมดาสามัญ อันทุกคนรู้กันอยู่ เห็นกันอยู่ และประสบกันอยู่ ความจริงก็เป็นเช่นนั้น เพราะทุกคนเมื่อประสบความทุกข์ มีความโศกเป็นต้น ก็ย่อมจะรู้สึกด้วยตนเอง

ฉะนั้นก็น่าจะไม่เป็นของแปลก

แต่ว่าความประสบทุกข์ และอยู่กับทุกข์ คือ ต้องเป็นทุกข์ โดยที่ติดอยู่กับทุกข์ อันความทุกข์นำไปให้เดือดร้อนต่าง ๆ ดังนี้ เรียกว่า **"เป็นทุกข์"** แต่ว่าไม่ใช่ **"เห็นทุกข์"**

เพราะฉะนั้นเงื่อนตรงนี้จึงเป็นเงื่อนสำคัญ อันผู้ปฏิบัติธรรมจะพึงพิจารณาดูให้มองเห็น เพราะว่าพระพุทธเจ้าตรัสชี้ทุกข์ก็เพื่อให้ "เห็นทุกข์" เพื่อให้ "พ้นทุกข์" เรื่องที่จะออกจากทุกข์ ได้มาเป็นผู้ดู ผู้รู้ ผู้เห็นทุกข์ ดังนี้ จึงจะเรียกว่าเป็นผู้ที่ "รู้ทุกข์" เป็นผู้ที่เห็นทุกข์ และดับทุกข์ได้

ส่วนผู้ที่ต้องเป็นทุกข์ รู้สึกในทุกข์ ดังที่กล่าวว่าเป็นธรรมดานั้น ย่อมมี **ทุกขเวทนา** ที่ประสบที่เสวยอยู่ เป็นเหตุให้บังเกิดกิเลส ดังที่ได้แสดงไว้ใน **ปฏิจจสมุปบาท** ว่า

เพราะ "เวทนา" เป็นปัจจัยจึงได้เกิด "ตัณหา" เป็นต้น ดังที่ได้บรรยายมาแล้วในสติปัฏฐานข้อ "เวทนา" นั้น และโดยเฉพาะเมื่อต้องประสบความทุกข์ ก็ทำให้ "ระทมตรมใจ" บังเกิด "โมหะ" คือความหลงติดอยู่ในทุกข์นั้น ไม่อาจที่จะ

เปลื้องทุกข์นั้นออกไปได้ หรืออีกอย่างหนึ่งก็บังเกิด โทสะ คือ โกรธแค้น ขัดเคืองในสิ่งที่มาก่อความทุกข์ให้บังเกิดขึ้นนั้น

ถ้าสิ่งที่มาก่อทุกข์ให้บังเกิดขึ้นนั้น เป็นบุคคลเป็นต้น อันเป็นที่ตั้งของโทสะ ถ้าไม่เป็นที่ตั้งของโทสะ ก็เป็นความหลงติดอยู่ จึงเปลื้องทุกข์นั้นไม่ออก อันความทุกข์ครอบงำจิตใจให้ระส่ำระสายไม่สงบดังนี้ เป็นไปในด้านกิเลส แต่ว่าไม่ชื่อว่า "เห็นทุกข์" ไม่ชื่อว่า "รู้ทุกข์"

ต่อเมื่อได้กำหนดรู้จักความทุกข์ว่าเป็น"ตัวความทุกข์" ก็เพราะว่ายังมี "สังขาร" คือความผสมปรุงแต่ง ซึ่งมี "**ชาติ**" เป็นเบื้องต้นมี "**ชรา**" สืบต่อมา จนถึงมี "มรณะ" เป็นที่สุดนี้เป็นตัวสังขาร มีความปรุงแต่ง

และเมื่อมีสังขารความปรุงแต่งดังนี้ จึงต้องมีความแปรเปลี่ยนแปลง เมื่อมีความแปรปรวนเปลี่ยนแแปลง จึงต้องเป็นทุกข์ เพราะเหตุว่ามี **ตัณหา อุปาทาน** อันเป็นตัว **สมุทัย** อยู่ในสังขาร คือสิ่งผสมปรุงแต่งนี้ โดยเฉพาะก็คือมีความรักใคร่ ปรารถนาพอใจเป็นตัว **กามตัณหา** มีความเป็นนั่นเป็นนี่บ้าง เป็น **ภวตัณหา** มีความไม่เป็นนั่นเป็นนี่บ้าง เป็น **วิภวตัณหา** และในปัญหาดังกล่าวนี้ก็ประกอบด้วย

อุปาทานพร้อมกับตัณหา คือ **ความทะยานอยาก** อยู่ในตัวสังขาร ที่มีเกิดมีแก่ มีตาย นั่นแหละ และเมื่อมีความทะยานอยากอยู่ดังนี้ ก็ย่อมจะอยากยึดให้สิ่งที่ตนรักใคร่ปรารถนาพอใจ อยากยึดภาวะ คือ ความเป็นนั่นเป็นนี่ของตนให้ดำรงอยู่

แต่เพราะเหตุที่เป็นสังขาร ซึ่งมีเกิด มีแก่ มีตาย มีความแปรปรวนเปลี่ยนแปลง จึงเป็นไปไม่ได้ ดังที่อยากยึดเอาไว้

ครั้นต้องพบกับความแปรปรวนเปลี่ยนแปลง จึงบังเกิด *ความโศก ความปริเทวะ เป็นต้น ดังกล่าว*

และนอกจากนี้ ความไม่สบายกายก็เป็นเรื่องธรรมดาของร่างกาย ที่จะต้องมี **พยาธิ** คือ ความป่วยไข้ อันทำให้ไม่สบาย อันเกิดจากเหตุภายในบ้าง เกิดจากเหตุภายนอกบ้าง และเมื่อมีความอยากมีความยึดในร่างกาย

ครั้นร่างกายไม่สบายก็ทำให้จิตใจไม่สบายด้วย เป็นความ **โทมนัส** คือความไม่สบายทางจิตใจ และนอกจากนี้ก็ยังมีความไม่สบายอย่างอื่นอีก เพราะเหตุแห่งความอยากความยึดดังกล่าวนี้ และก็มีความคับแค้นใจ เดือดร้อนใจ เพราะความอยากความยึดดังกล่าวนั้นด้วย

ฉะนั้น เมื่อยังมีความอยากความยึดอยู่ตราบใด ความทุกข์ทางจิตใจก็ย่อมมีอยู่ตราบนั้นไม่พ้นไปได้

เพราะฉะนั้นการพิจารณาให้เห็นทุกข์นั้น ก็ต้องพิจารณาให้เห็นที่ตั้งของทุกข์ คือ "สังขาร" สิ่งผสมปรุงแต่งอันได้แก่ "ขันธ์ ๕" "อายตนะ ๖" ย่นย่อลงก็เป็น "นาม-รูป" หรือ "กาย-ใจ"

อันนี้เป็นสิ่งประกอบด้วย "สภาวทุกข์" คือ เกิด แก่ ตาย ส่วนหนึ่ง ซึ่งสังขาร คือกายและใจ หรือ นามรูปอันนี้ เป็นที่ตั้งของทุกข์ด้วย เป็นที่ตั้งของความอยาก ความยึดถือ ตัณหา อุปาทาน ด้วย

และนอกจากนี้ก็ให้พิจารณากำหนดที่ตั้งของทุกข์ และที่ตั้งของตัณหาอุปาทานแต่ละอย่าง ซึ่งก็ไม่พ้นไปจาก

ตา กับ รูป
หู กับ เสียง
จมูก กับ กลิ่น
ลิ้น กับ รส
กาย กับ สิ่งที่กายถูกต้อง
ใจ กับ เรื่องราวที่เกิดขึ้นในใจ

หรือยกเอาแต่เพียงอายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และเรื่องราวที่ผุดขึ้นในใจที่ประสบพบผ่านอยู่ อาศัยกาย และใจอันนี้ หรือ อาศัยนามและรูปอันนี้นี่แหละ อันเป็นที่ตั้งของตัณหาอุปาทานทั้งหลาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็รวมอยู่ในคำว่าสังขารทั้งหมด คือเป็นสิ่งผสมปรุงแต่งทั้งหมด ให้รู้จักว่าที่ตั้งของความทุกข์เหล่านี้เป็น **อนิจจัง** คือ **ไม่เที่ยง** มีความเกิดขึ้นและดับไปเป็นธรรมดา **เป็นทุกข์** คือ **ความตั้งอยู่คงที่มิได้** ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลงไป **เป็นอนัตตา** คือ **มิใช่อัตตาตัวตน** ไม่ยึดถือว่าเป็นเรา เป็นของเรา เป็นตัวตนของเรา ยกตัวอย่างเช่น

ความโศก คือ ความแห้งใจ เดือดร้อนใจ ปริเทวะ คือความคร่ำครวญใจ คร่ำครวญทางวาจา

โทมนัสสะ ความไม่สบายใจ

อุปายาสะ ความคับแค้นใจบังเกิดขึ้น เพราะบุคคลบ้าง วัตถุบ้าง ซึ่งเป็นที่รัก

เพราะเหตุที่บุคคลหรือวัตถุซึ่งเป็นที่รักนั้นต้องพลัด-พรากจากไปก็ดี หรือเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่งในทางที่ตนไม่

ประสงค์อยากให้เป็นไปอย่างนั้นก็ดี เมื่อเป็นอย่างนี้จึงบังเกิดความโศกขึ้น

รวมความก็คือว่า **ความโศก** เป็นต้นนั้น บังเกิดขึ้นในสิ่งอันใดก็ให้พิจารณาในสิ่งอันนั้น อันเป็นที่ตั้งของความโศกนั้นว่า สิ่งอันนั้นเป็น **สังขาร** คือสิ่งผสมปรุงแต่ง ซึ่งเป็นสิ่งผสมปรุงแต่งอยู่ภายนอก เพราะฉะนั้นบุคคลที่เป็นที่รัก หรือวัตถุซึ่งเป็นที่รักอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม ก็เป็นสังขารที่อยู่ภายนอก

คราวนี้สังขารที่เป็นภายในได้รับเอามาโดยจิตใจนี้เอง อาศัยนามรูปที่เป็นภายในนี้แหละไปรับเอาสังขารที่เป็นภายนอกนั้นปรุงอยู่ภายในจิตใจก็มาเป็นสังขารภายใน จึงให้บังเกิดความทุกข์ขึ้น ก็เพราะเหตุที่ไม่เป็นไปตามที่ปรารถนาต้องการจึงได้บังเกิดความทุกข์ขึ้น

ที่เป็นดังนี้ก็เพราะว่าไปปรุงเสริมสติธรรมดาที่ต้องมีความแปรปรวนเปลี่ยนแปลง เพราะไปยึดและบังคับที่จะให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ แต่เมื่อไม่เป็นไปตามที่ตนต้องการ จึงต้องเกิดความทุกข์ขึ้น เพราะเหตุที่มีความยึดเอาไว้ดังนี้

จะด้วยอำนาจของความรักก็ตาม ด้วยอำนาจของความชังก็ตาม ด้วยอำนาจของความหลงก็ตาม เมื่อไปยึดถือเอาไว้อย่างนี้ก็เป็นการยึดให้ฝืนไปจากธรรมดา ให้ฝืนไปจากสิ่งที่จะเป็นไป

ฉะนั้นก็ให้พิจารณาดู สิ่งที่ยึดเอาไว้นั้นว่าเป็นสิ่งที่ต้องเกิด–ดับ เป็นสิ่งที่ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่บังคับให้เป็นไปตามปรารถนาไม่ได้ เพราะไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่ของเราอย่างแท้จริง

เป็นตัวเรา เป็นของเราก็เพราะ **ความยึดถือ** ไว้เท่านั้น และความยึดถืออันนี้ก็ **จิต** อันนี้แหละ ปรุงแต่งขึ้นยึดเอาไว้ ดูให้เห็น

อนิจฺจตา คือ ความเป็นของไม่เที่ยง

ทุกฺขตา คือ ความเป็นของที่เป็นทุกข์ ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลง

อนตฺตตา คือ ความที่เป็นอนัตตา บังคับให้เป็นไปตามปรารถนาไม่ได้

เมื่อสัจจะคือความจริงดังนี้ปรากฏขึ้น จิตก็จะมีความปล่อยวางได้ เพราะจะมีความเห็นขึ้นมาว่า ที่ต้องเกิดทุกข์

นี้ ก็เพราะเอาทุกข์มากำไว้ เอาทุกข์มาแบกเอาไว้ เอาทุกข์มาใส่เอาไว้ที่จิตใจนี้เอง จึงต้องเป็นทุกข์

เหมือนอย่างเอามือกำไฟเอาไว้ก็ร้อน แล้วก็บ่นว่าร้อน แต่บ่นว่าร้อนนั้นก็ยิ่งกำไฟนั้นให้แน่นยิ่งขึ้นไปอีก ก็ยิ่งร้อนมากเข้าไปอีก ดังนี้ ก็ไม่สามารถจะพบความเย็นได้ เพราะกำเอาไฟไว้ ฉันใดก็ดีที่ต้องเป็นทุกข์ มีโศกเป็นต้นนั้น ก็เพราะกำเอาทุกข์เข้าไว้

เหมือนอย่างกำเอาถ่านเพลิงเข้าไว้ ถ่านนั้นเป็นที่ต้องของไฟ ไฟเกิดขึ้นที่ถ่าน เมื่อกำเอาก้อนถ่านไว้ในมือก็เท่ากับกำเอาไฟไว้ ฉันใดก็ดี จิตใจที่เป็นทุกข์มีโศกเป็นต้นนั้นก็เพราะตัวเองเป็นที่ตั้งของทุกข์ ได้แก่ "สังขาร" คือสิ่งที่ผสมปรุงแต่งเข้าไว้ เพราะฉะนั้นก็พ้นทุกข์ไม่ได้ และก็ไม่เห็นทุกข์

เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณาแยกแยะดูตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน ให้รู้จักว่า ที่ต้องเป็นทุกข์หรือเป็นตัวทุกข์นี้ ก็เพราะกำเอาที่ตั้งของทุกข์มาไว้ในจิตใจ ตั้งไว้ในจิต เมื่อเห็นจริงดังนี้แล้ว ใครจะกำเอาไว้ คือ เมื่อเห็นว่าร้อนเพราะกำเอาก้อนถ่านเอาไว้ ใครจะกำก้อนถ่านไฟเอาไว้ ก็ต้องแบมือปล่อยให้ก้อนถ่านไฟนั้นตกลงไปเสีย

ฉันใดก็ดีเมื่อพิจารณาให้รู้จักดังนี้จริง ๆ แล้ว ก็จะต้องปล่อยที่ตั้งของทุกข์ออกไป คือ ไม่ยึด ไม่ถือ ไม่บังคับ ไม่ฝืน ต้องเป็นสังขาร ต้องเป็นสิ่งที่แปร-ปรวนเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเป็นดังนี้ทุกข์ก็จะตกลงไป จากจิต พร้อมกับที่ปล่อยที่ตั้งของทุกข์ออกไปนั้น

พิจารณาให้รู้จักดังนี้จึงจะชื่อว่า "เห็นทุกข์" และ เมื่อเห็นทุกข์แล้วก็จะดับทุกข์ได้ จะพ้นทุกข์ได้

และได้พบกับ **"ความสุขอันไพบูลย์"**

แนวทางแห่งความสุข

ของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร

เล่มละ ๓ บาท

ความสุขอันไพบูลย์

ของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร

เล่มละ ๓ บาท

กุศลธรรมนำสุขมาให้

ของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนี

เล่มละ ๓ บาท

มีจำหน่ายที่สำนักงานมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุฯ วัดมหาธาตุฯ ท่าพระจันทร์ กทม. ๒ โทร. ๒๒๒-๑๙๗๙, ๒๒๒-๘๐๐๔, ๒๒๑-๕๘๑๘ ธนาณัติสั่งจ่าย ปณ. หน้าพระลาน ในนาม "มูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุฯ" เพิ่มค่าส่งเล่มละ ๕๐ สต.

กรวดน้ำ – คำกลอน

ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอุทิศผล
แห่งกุศลที่ได้สร้างในครั้งนี้
แด่มารดร–บิดา บุพพการี
ทั้งญาติมิตรจงยินดีมารับไป

น้อมอุทิศแด่คุณครูผู้ประเสริฐ
อีกศัตรูผู้ก่อเกิดความทุกข์ให้
สัตว์ทั้งหลายที่ลำบากทั้งกาย–ใจ
ข้าพเจ้าขอมอบให้ในผลบุญ

ขอเจ้ากรรม–นายเวรจงมีส่วน
บรรดาเทพซึ่งล้วนคอยเกื้อหนุน
สรุปรวม "ผู้คิดร้าย" และ " มีคุณ "
จงได้ "ผลแห่งบุญ" ทุกท่านเทอญ.....

พูลศรี เจริญพงษ์